

– Eg kom í dýrastu neyð tá meirilutin segði nei til samanlegging

Við samanløgdu Sunda kommunu er umsitingin vorðin nógv betri, og fólkið í økinum hevur fingið fleiri felags fyrimunir. – Eg eri sannførdur um, at nógv, sum er gjørt í Sunda kommunu hesi tíggju árini, ikki hevði verið gjørt, um kommunurnar ikki lögdu saman, sigur Jógvan Mørkøre, sum var borgarstjóri í Hósvíkar kommunu, tá ein meiriluti av fólkinum í fyrstu syfti segði nei til samanlegging – men, á eini nýggjari fólkaatkvøðu fáar mánaðir seinni segði eitt tepurt ja

Vilmund Jacobsen

Tað var ikki bara stuttligt at vera borgarstjóri í Hósvíkar kommunu, tá ein lítill meiriluti av fólkinum á fólkaatkvøðu um samanlegging í mai mánaði í 2004 gjørdi av, at kommunan, sum hin einasta í økinum, ikki skuldi leggja saman við Sunda kommunu.

Í øllum hinum kommununum, sum atkvøddu um samanlegging á fólkaatkvøðuni, var meirilutin lutfalsliga stórur.

Men, var hetta ein ringur dagur í kommunalpolitiska lívinum hjá Jógvan Mørkøre, sum tá var borgarstjóri í Hósvíkar kommunu og heitasti talsmaður fyri samanlegging, var tað honum og bygdarráðnum ein ógvuliga trupul avgerð at skriva út nýggja fólkaatkvøðu bara nakrar fáar mánaðir eftir, at hin fyrra hevði verið.

Við seinnu fólkaatkvøðuna, sum var í september, fluttu nakrir veljarar í kommununi seg, soleiðis at ein lítill meiriluti nú var fyri samanlegging.

Um hetta mundið hevði Jógvan Mørkøre sitið í Hósvíkar bygdarráð í 16 ár út í eitt, harav seinastu átta árini sum borgarstjóri.

– Eg fór í svart

– Skal eg vera púasta erligur, kom eg í dýrastu neyð hetta kvøldið í mai, tá úrslitið fyrilá, og greitt var, at ein lítill meiriluti av borgarunum Hósvík høvdu atkvøtt ímóti samanlegging. Eg var ógvuliga vónbrotin – ja, eg kann næstan siga, at eg fór í svart. Fólk í Hósvík søgdu, at tey høvdu fingið ov lítið at vita um ætlaðu samanleggingina, men eg skilji ikki enn tann dag í dag, hvat tey stúrdi fyri at missa.

Jógvan Mørkøre sigur, at tað var eitt samt bygdarráð, sum var fyri at leggja saman, og nú ein meiriluti av fólkinum hevði atkvøtt ímóti, høvdu fleiri bygdarráðslimir bara hug til at atkvøða málið íggjgnum, sum bygdarráðið eisini hevði fulla heimild til.

– Fyri meg sum borgarstjóri var trupulleikin tann, at vit nú høvdu havt eina fólkaatkvøðu, har vit høvdu fingið ein meiriluta av fólkinum ímóti okkum. Saman við hinum í bygdarráðnum hevði eg kanska eisini bestan hugin bara at atkvøða málið íggjgnum. Men, eg ráðfærði meg við Eyðbjørn Larsen, sum tá var lögfrøðingur hjá landsstýrinum. Eg spurdi hann, hvat bar til, og hvat eg sum borgarstjóri kundi gera. Tað var hann, sum í hesum sambandi nevndi møguleikan við einari

– Eg var ógvuliga vónbrotin og fullkomiliga sjokkeraður, tá úrslitið av tí fyrru fólkaatkvøðuni fyrilá, og okkara kommuna stóð einsamøll uttanfyri, sigur Jógvan Mørkøre

nýggjari fólkaatkvøðu. Eyðbjørn helt, at um vit bara fóru at atkvøða málið íggjgnum í bygdarráðnum, sum vit annars høvdu fulla heimild til, fór eg sum borgarstjóri at fremja kommunalpolitiskt justitsmord. Eg tók Eyðbjørn upp á orðið, og eftir at fólk í bygdini høvdu savnað nóg mikið av undirskriftum, samtykti bygdarráðið at halda eina nýggja fólkaatkvøðu um samanlegging.

Jógvan Mørkøre sigur, at tað stóð ongastaðni í kommunulógini, hvussu long tíð skuldi verða millum tvær fólkaatkvøður um sama mál, og sjálvur heldur hann, at mátin, sum danir brúktu í spurninginum um ES, á ein hátt líka sum rættvísgerði at halda eina nýggja fólkaatkvøðu í Hósvík um samanlegging.

– Í Danmark vóru í sínari tíð fólkaatkvøður um ymisk fyrivarni í samband við ES-limaskapin, og tá fólkið segði nei, varð bara skipað fyri eini nýggjari fólkaatkvøðu, til fólkið at enda segði ja.

Stóð einsamallur

Jógvan Mørkøre endurtekur, at hann var ógvuliga vónbrotin og fullkomiliga sjokkeraður, sum hann tekur til, tá úrslitið av tí fyrru fólkaatkvøðuni fyrilá.

– Ja, eg haldi ikki, at eg nakrantíð í lívinum havi verið so vónbrotin. Eg føldi, at tað, sum eg hevði brúkt so nógva tíð og orku upp á – og fyri lutfalsliga lítið – nú var farið í vaskið. Eg føldi, at eg hevði brúkt so nógva orku upp á at fáa bygdina og alt, sum her var, at fungera og nú stóð eg púasta einsamallur og hevði ein meiriluta av fólkinum ímóti mær. Í lätuni, tá úrslitið fyrilá, visti eg snøgt sagt ikki míni livandi ráð. Persónliga hevði eg ta kenslu, at nú mátti eg bara lata standa til, og fólkið í kommununi mátti bara klára seg sjálv.

Hann vísir á, at Hósvíkar kommuna um hetta mundið hevði bygt barnagarð, og at raksturin av barnagarðinum svaraði til fíggjarætlanina – ella til

tað, sum kommunan fekk inn í skatti.

– Eg var púra greiður yvir, at hetta fór sleitt ikki at ganga, leggur hann aftrat.

Ikki tí, sigur Jógvan Mørkøre, og vísir á, at Hósvíkar kommuna um hetta mundið var væl fyri og var ein kommuna í góðum standi, tá hósvíkingar eins og fólk í øðrum kommunum í Sundalagnum fingi høvi at atkvøða um samanlegging.

– Kanska var tað júst hetta, sum var trupulleikin – at kommunan hevði verið í góðum hondum og var vælvirandi. Men, vit í bygdarráðnum hugdu longur fram í tíðina og dugdu væl at siggja teir fyrimunir, sum fóru at liggja í eini samanlegging. Vit høvdu nóg samstarv norður eftir, og eitt nú høvdu vit longu í fleiri ár havt eina felags umhvørvisnevnd, ið virkaði sum ein felags tekniskt nevnd, ið tók sær av byggimálum og øðrum tekniskum og umhvørvisligum málum.

Við ræðisrættindum

Umhvørvisnevndin hevði umboð úr kommununum í samstarvinum, og tá talan var um tekniskt mál í hvørji kommunu sær, var limurin haðani ógegnigur. Tað vóru fleiri, sum fegnast um at sleppa frá at taka avgerðir í sínum egna nærumhvørvi. Soleiðis var hetta ein nevnd, ið tók skilagóðar avgerðir kring um í bygdunum og eitt nú í samband við aling í Sundalagnum. Kommunurnar í samstarvinum høvdu givið ræðisrættindini frá sær til umhvørvisnevndina, og hetta hevði eisini sítt viðmæli úr landsstýrinum.

Hann sigur, at arbeiðið at byggja eitt felags ellisheim eisini var í stoypskeiðini, har hann sjálvur var formaður í bygginevndini, og í nóg ár høvdu kommunurnar í økinum eisini samstarvað um Felagsskúlan á Oyrarbakka.

Jógvan sigur, at tað, sum hendi, tá ætlaða samanleggingini í fyrsta umfari fór í vaskið, var, at fólk í bygdini fóru í holt við at savna undirskriftir.

– Fólk tóku soleiðis initiativ til